

Tale til Signe Kjær, Kulturministeriets prisoverrækkelse 2022

Kære Signe

Du har været ualmindelig produktiv i 2021 og illustrerede hele seks bøger, der billedmæssigt spænder utrolig vidt. De rækker fra naturalistiske og umiddelbart tilgængelige illustrationer som i Trine Bundsgaards "Omars Altan", og Karen Vad Bruuns "Karen begynder næsten i skole", til de imponerende velkomponerede illustrationer i "Barnets bibel" af Kim Fupz Aakeson. Her lægger man særlig mærke til, at illustrationerne i Det Nye Testamente er lige så livlige og gennemtænkte som dem i Det Gamle, hvilket ellers sjældent lykkes for illustratører.

Nu er vi her i dag for at give dig en pris for illustrationer til "Bjørnen". Det markerer lidt af et nybrud i illustratorprissammenhænge i den forstand at bogen slet ikke er for børn, men for unge. At illustrationer i den grad er blevet vigtige, også i ungdomsbøger, er et relativt nyt fænomen, velsagtens begrundet i skærmenes altædende opmærksomhedsfælde. Flere og flere forlag udgiver bøger for unge, der i deres format og form minder om billedbøgernes, men hvor indholdet klart henvender sig til et ældre publikum. Bøgerne for de unge skal gøre sig til, de skal signalere, at her er der noget særlig at hente, der pirrer såvel øjne som tanke.

Det stiller temmelig store krav til illustratørerne. Man skal som illustratør evne at formidle en stemning og understøtte en historie uden at det ligner billedbogsillustrationer for børn. Bogen skal heller ikke ligne en tegneserie, for det er en roman. Illustrationerne skal formidle en kompleks tankerække og evne at åbne historien yderligere for læseren.

Det imponerende ved illustrationerne i "Bjørnen" er, at det lykkes dig både at fortælle historien i billeder, og at viderebringe stemningen, så man kan mærke den vibrere. Man kan faktisk fortælle hele historien om pigen Carli og hendes puttemiddag alene ved at se på illustrationerne, og gennem dem være inde i Carli. Farverne er gennemtænkte, så skovens brune og bronze efterårsfarver fylder siderne på det første billede,

Efterfulgt af et opslag, hvor nattens mørkeblå intensitet lader Jacob og Carli finde hinanden i uskyldighed som hvide kridtfarvede skygger.

I bogen skifter Carli mellem at være en integreret del af den skov, der giver hende kræfter og som lader hende gro som en plante, næret af den intense brune jord, til at være den sårbare teenagepige, der kun lige er ved at lære sin egen seksualitet at kende.

Det er markeret med blege lyseblå farver mod en lysegrøn farve, der markerer det, der endnu ikke er fuldendt, men som er på vej.

Mere dramatik kommer på i forbindelse med selve puttefesten, hvor agurken, der stikker ud af Jacobs bukser, markerer en grænse, der overskrides. Sygelig grøn, stor og grim ud af gylpen skubber agurken til bogstaverne, så det også grafisk kan konstateres, at her rækker selv ord ikke.

Det er skoven og søen, der får Carli til at blive hel igen: det mørke vand, den næringsrige jord, det dybgrønne mos, de gyldne blade i skovbunden. Det vokser og blomstrer inde i pigen, hvilket også er det, forsidebilledet viser.

Bjørneskindet repræsenterer en vulva, hun kravler ind i, for siden at blive genfødt vildere og stærkere. Da hun første er ude af skindet igen mærker Carli sorgen og sin egen sårbarhed, ledsaget af blå og hvide farver.

Dette afløses af en mægtig styrke og vrede, der kommer indefra og skinner som solen, og som også sprøjter ud af hende, da hun omsider konfronterer de drenge, der overskred hendes grænser.

Jo, det må have været en mægtig kraftanstrengelse at lave illustrationerne så ekspressive og så meget i sync med fortællingen. Her ser vi for alvor kunst, som smukt og ordløst formår at formidle sin egen intense version af historien fortættet, heftigt, engageret og inderligt.

På vegne af hele illustratorudvalget: Tillykke med Kulturministeriets Illustratorpris!